

Var Ord i Anledning af den ærede Talers Foredrag. Jeg har ogsaa meget nøie læst Generalprocureur Stampes Betænkning, og det for mange Aar siden, og jeg har sat mig aldeles ind i hans Tankegang, og jeg har aldeles sympathiseret med denne; men jeg troer, at den gaaer netop ud paa, ikke blot at man skulde paasee, at der skete Noget, men ogsaa, at man skulde virke dertil; men han har ikke villet, at der skulde virkes efter visse bestemte gjældende Regler, men at Vedkommende, hvem disse Stiftelsers Bestyrelse var betroet, skulde vaage over og see til, naar Leilighed gaves og Omstændighederne talte derfor, at faae indført Selveiendom under Wilkaar, der baade vare fordelagtige for Bøndestanden og navnlig kunde tjene til Selveiendoms Indførelse, hvorved Agerdyrkningen kunde faae et Opsving her i Landet, og som tillige kunde være tjenlige for Stiftelserne og vedkommende Embeder, saa at Intet tabtes for samme, men snarere Noget vandtes.

Ordføreren: Da Forslaget nu saaledes er taget tilbage, skal jeg blot tillade mig at gjøre en Henstilling til Ministeriet, støttet til, hvad der er passeret i denne Sag. Naar den ærede Forslagsstiller har vist sin Redebønhed til at lette denne Sags Gang ved at tage sit Forslag tilbage, saa troer jeg ogsaa at turde nære det Haab, at de ærede Ministre ikke nu ville staae tilbage, men virke deres til at gennemføre de Ansøelser, der allerede i 1769 bleve gjorte gjældende af den daværende Generalprocureur. Det vil vistnok staae i de ærede Ministres Haand, og der vil være al Foie dertil ved denne Lov og i den Maade, hvorpaa Ændringsforslaget er tilbage, at udstede et Circulaire til Bestyrerne af de paagjældende Stiftelser, og navnlig deri at paalægge dem inden en vis passende Frist at indberette til vedkommende Ministerier, hvad der er foretaget for at benytte Afdgangen til at give Selveiendom paa de omhandlede Godser, samt hvilke Hindringer der have stillet sig i veien derfor, og hvorledes Sagen i det Hele taget er fremmet. Naar altsaa disse Indberetninger kom ind, vilde der kunne tages under Overveielse for de enkelte særlige Forhold — thi Forholdene ere ikke lidet forskellige paa de enkelte Godser —, om der

ikke for nogle af dem skulde være Anledning til at gjøre lignende Bestemmelser anvendelige som dem, der ere blevne anvendte ifølge Lov af 3die Marts 1852 paa visse Godser. Det kan nemlig være meget muligt, at vedkommende Bestyrere selv ønske at kunne afhænde Godset paa en saadan ved særlig Lov bestemt Maade, og at dette kunde være til Fordeel for Stiftelserne selv og til Fordeel for Bønderne. Men ethvert somhelst Skridt, som Ministeriet maatte gjøre for at gjøre de Paagjældende opmærksomme paa, hvor ønskelig det er at benytte denne Lov, og for at paalægge dem at indberette, hvad der er gjort i den Anledning, det troer jeg, man vil have al Foie til at paastionne, og jeg troer, at der i Sagens Forhandling her i Rigsdagen er en Grund for Ministeriet til at gjøre et saadant Skridt. Da der for Dieblirket ikke længere foreligger noget Forslag om dette Punct, saa er det ikke min Hensigt at opfordre Ministeriet til at udtale sig i saa Henseende; men jeg haaber, at den Interesse, som det har lagt for Dagen for Sagens Fremme, vil vedblive og yttre sig derved, at det beslutter sig til at gjøre et saadant Skridt.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Jeg skal for mit Vedkommende tage under Overveielse, hvorvidt det vil være hensigtsmæssigt at udstede et saadant Circulaire; men jeg skal kun bemærke, at med Hensyn til det Gods, der forterer under Kirke- og Undervisningsvæsenet — og under det andet mig betroede Ministerium er der intet Gods, hvorom der her kan være Tale — er der en saadan Bevægelse for at forvandle det til Selveiendom, at jeg veed ikke, at der kan gøres noget Mere i denne Henseende. Man har maaskee faaet en urigtig Forestilling om den Fremgangsmaade, som i saa Henseende deri følges, derved, at der en Tidlang fandt en Standsning Sted i Dortsalget af Beneficiatgodset. Denne hidrørte derfra, at der af en foregaaende Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet var foreslaaget visse almindelige Regler for slikt Godses Afhandelse, hvorom han indhentede alle Stiftsvoorigheders og andre Vedkommendes Betænkning; men, da disse, jeg troer næsten eensstemmigt, modsatte sig det, gif det tilbage, og under min nærmeste For-